

COLONIZATION PRACTICES ON INSTAGRAM IN THE CONTEXT OF THE ISRAELI OCCUPATION OF PALESTINE: VISUAL NARRATIVES, CENSORSHIP MECHANISMS AND DIGITAL HEGEMONY

Çiğdem KILIÇ AYDOĞDU*

*Yüksek Lisans Öğrencisi, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İletişim Bilimleri, kilicaydogducigdem@outlook.com, ORCID ID: 0009-0000-8952-9653

Received Date: 10.09.2025 Revised Date: 15.10.2025 Accepted Date: 02.11.2025

Copyright © 2025 Çiğdem KILIÇ AYDOĞDU. This is an open access article distributed under the Eurasian Academy of Sciences License, which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited.

ABSTRACT

This study examines the process of Israel's occupation of Palestine on Instagram in 2025, focusing on visual narratives, censorship practices, and digital hegemony. The role of social media as a new public sphere in shaping narratives of war and occupation is analyzed through user experiences alongside algorithmic interventions. Employing qualitative research methods, selected Instagram posts were subjected to content analysis to detail power relations, hegemonic discourses, and censorship practices on digital media. Findings reveal that social media platforms act not only as passive arenas but also as political and ideological hegemonic mechanisms in conflict dynamics. User resistance strategies and alternative narrative efforts are also explored. The study sheds light on the complex relationship between occupation and media in the digital era and provides recommendations on the ethical and political dimensions of social media.

Keywords: Digital Colonization, Instagram, Digital Hegemony, Social Media

İSRAİL'İN FİLİSTİN'İ İŞGALİ BAĞLAMINDA INSTAGRAM'DA KOLONİLEŞME PRATİKLERİ: GÖRSEL ANLATILAR, SANSÜR MEKANİZMALARI VE DİJİTAL HEGEMONYA

ÖZET

Bu çalışma, 2025 yılında yaşanan İsrail'in Filistin'i işgali sürecinin Instagram platformunda nasıl bir dijital kolonizasyon sürecine dönüştüğünü, görsel anlatılar, sansür uygulamaları ve dijital hegemonya bağlamında incelemektedir. Sosyal medyanın yeni bir kamusal alan olarak savaş ve işgal anlatımlarını şekillendirmedeki rolü, algoritmik müdahalelerle birlikte kullanıcıların deneyimleri üzerinden ele alınmıştır. Çalışmada, nitel araştırma yöntemiyle Instagram paylaşımlarından seçilen örnekler içerik analizi kapsamında değerlendirilmiş, dijital medya üzerindeki güç ilişkileri, hegemonik söylemler ve sansür pratikleri detaylandırılmıştır. Bulgular, sosyal medya platformlarının çatışma dinamiklerinde yalnızca pasif bir alan değil, aynı zamanda politik ve ideolojik hegemonya mekanizması olarak işlev gördüğünü ortaya koymaktadır. Bu süreçte, kullanıcıların direniş stratejileri ve alternatif anlatı arayışları da analiz edilmiştir. Çalışma, dijital çağda işgal ve medya arasındaki karmaşık ilişkiye ışık tutarak, sosyal medyanın etik ve politik boyutlarına dair öneriler sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Dijital Kolonizasyon, Instagram, Dijital Hegemonya, Sosyal Medya

1. GİRİŞ

Günümüzde hayatımızın her alanına entegre olan sosyal medya platformları, toplumsal olayların ve özellikle savaş ile işgal süreçlerinin kamuoyunda algılanma ve tartışılma biçimini büyük oranda değiştirmiştir. Instagram gibi görsel ağırlıklı mecralar, kullanıcıların bireysel ve kolektif anlatılar oluşturmaya olanak tanımaktadır. Dolaşıma giren bu anlatıların, sansür ve algoritmik müdahaleler yoluyla şekillendirilmesi, güç mücadelelerinin yeni arenası haline gelmiştir (Abushbak, Majeed & Sinha, 2023: 170). 2025'te İsrail'in Filistin'i işgali, bu temelde dijital ortamda kolonizasyon süreçlerinin ve hegemonya mücadelelerinin yoğun yaşandığı önemli bir örnek teşkil etmektedir.

İsrail'in Filistin'i işgali, medyada önemli bir yer tutmaktadır. Geleneksel medya organlarının yanı sıra sosyal medya platformlarında da farklı ve karmaşık anlatılara yer verilmektedir (Papacharissi, 2015: 22). Bu süreçte Instagram, sadece haberleşme ve bilgi paylaşım kanalı olmanın ötesinde, dijital kolonizasyon ve ideolojik hegemonya mücadelelerinin görüldüğü önemli bir alan haline gelmiştir (Tufekçi, 2017: 134; Marwick & Lewis, 2017: 85).

Instagram'ın görsel ve video odaklı yapısı, işgalin her cepheden farklı bakış açılarıyla kullanılmasına olanak tanımaktadır. Bu platformda içeriklerin sansürlenmesi ise yeni dijital baskı biçimlerini beraberinde getirmektedir. Algoritmaların içerik görünürlüğünü belirlemedeki merkezi rolü, sansürün ötesinde hegemonik anlatıların güçlenmesine imkân tanımaktadır (Noble, 2018: 114; Gillespie, 2018: 118).

Dijital çağın oluşturduğu güç ilişkileri, Antonio Gramsci'nin hegemonya kavramının güncel bir yansıması olarak ele alınabilir. Dijital hegemonya, sadece devlet ya da medya kontrolüyle sınırlı kalmayıp, platform algoritmaları ve kullanıcı etkileşimleri üzerinden çok katmanlı bir iktidar biçimini temsil etmektedir (Fuchs, 2020: 119). Bu bağlamda, işgal anlatılarının yeniden üretimi süreçlerinde bazı seslerin görünür kılınması, bazılarının ise dışlanması belirleyici olmaktadır.

2025'te İsrail'in Filistin'i işgali sırasında Instagram üzerinden yürütülen dijital kolonizasyon; içerik üretimi, sansür uygulamaları, dezenformasyon kampanyaları ve görünürlük engelleri açısından değerlendirilmektedir. Kullanıcılar, hegemonik anlatılara karşı çok çeşitli dijital direniş stratejileri geliştirerek yeni anlatılar üretmeye çalışmaktadır (Abushbak, Majeed & Sinha, 2023: 175; Milan, 2015: 4).

Sosyal medya ortamında yayılan dezenformasyon ve manipülasyon kampanyaları, kullanıcıların gerçeklik algısını etkilemektedir. Dijital ortamda anlatıların müdahalelere maruz kalması, çatışma ve işgalin karmaşıklığını artırmaktadır. Böylelikle sosyal medya platformları, kamuoyuna sadece fiziksel değil aynı zamanda ideolojik bir savaş alanı da sunmaktadır (Marwick & Lewis, 2017: 88; Tufekçi, 2017: 142).

Sonuç olarak, dijital çağın getirmiş olduğu bazı yenilikler kamuoyu oluşturmada ve kolektif bir bilinç yaratmada oldukça etkilidir. İşgal ve medya ilişkisi, Instagram gibi mecralar üzerinden dijital hegemonya oluşturmaktadır. Dijital çağın bu yönleri, kolonizasyon süreçleriyle birlikte daha karmaşık ve çok katmanlı bir hâl almıştır. Bu çalışma 2025 yılı Ocak-Mayıs döneminde Instagram platformunda Filistin'in İsrail tarafından işgaline ilişkin paylaşımlar üzerinden dijital kolonizasyon pratiklerini incelemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Nitel araştırma yöntemi kullanılarak, seçilen örnekler içerik analizi tekniğiyle değerlendirilmiştir. Araştırmada, dijital hegemonya, sansür mekanizmaları ve kullanıcıların direniş stratejileri ortaya konulmuştur.

2. KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Dijital Hegemonya ve Algoritmalar

Dijital hegemonya, Antonio Gramsci'nin kültürel hegemonya kavramının dijital çağ koşullarına uyarlanması sonucu ortaya çıkan çok boyutlu bir iktidar biçimidir. Geleneksel hegemonya teorisi, toplumdaki egemen sınıfın ideolojik ve kültürel güç aracılığıyla rızayı nasıl tesis ettiğini incelerken, dijital hegemonya kavramı bu süreçlerin dijital platformlar ve algoritmalar vasıtasıyla nasıl dönüştüğünü analiz etmektedir (Couldry & Mejias, 2019). Günümüzde sosyal medya platformları, kullanıcıların içerik üretimi ve paylaşımının ötesinde, algoritmik mekanizmalar yoluyla bilgi akışının kontrol edildiği, belirli anlatıların görünürlüğünün artırıldığı, alternatif ve muhalif seslerin ise marjinalleştirildiği karmaşık güç sahalarıdır.

Sosyal medya algoritmaları, kullanıcının önceki etkileşimlerine, tercihlerine ve davranışlarına göre içerikleri filtreler ve kişiselleştirir. Bu süreç, Pariser'in "Filter Bubble" (Filtre Balonu) kavramıyla ifade edildiği gibi, kullanıcıların kendi görüşlerini destekleyen içeriklerle sınırlı kalmalarına, farklı bakış açılarına maruz kalmamalarına neden olmaktadır (Pariser, 2011). Böylece, dijital platformlarda bilgi akışı kutuplaşma eğilimini pekiştirir ve toplumdaki kamusal tartışma alanını daraltmaktadır. Bu durum, algoritmaların sadece teknik araçlar değil, aynı zamanda ideolojik birer güç biçimi olduğunu göstermektedir (Yalçınkaya, 2016: 84-95).

Algoritmaların bilgi akışı üzerindeki etkisi yalnızca içerik görünürlüğü ile sınırlı değildir; aynı zamanda dezenformasyonun yayılmasında da önemli bir rol oynamaktadır. Sosyal medya platformları, kullanıcıların etkileşimini artırmak için dikkat çekici ve çoğu zaman doğruluğu teyit edilmemiş içeriklerin daha fazla görünürlük kazanmasına neden olabilir. Lazer ve arkadaşlarının (2018) belirttiği üzere, yanlış bilgiler özellikle siyasi çatışma ve kriz dönemlerinde hızla yayılır ve kamuoyunun algısını şekillendirir. Dijital hegemonya bağlamında, bu süreç hegemonik güçlerin kendi çıkarlarına uygun anlatıları güçlendirmesine imkân tanımaktadır.

Öte yandan, dijital platformların içerik moderasyonu ve sansür uygulamaları, hegemonya uygulamalarının bir diğer boyutunu oluşturur. Platformların topluluk standartları ve algoritmik denetim süreçleri, hangi içeriklerin kabul edilebilir olduğunu belirlerken ifade özgürlüğü ve sansür arasında hassas bir denge yaratmaktadır. Roberts (2019), içerik moderasyonunun genellikle görünmez ve keyfi uygulandığını, bu durumun ise özellikle azınlık ve muhalif grupların seslerinin kısıtlanmasına yol açtığını vurgulamaktadır. Bu bağlamda, dijital hegemonya hem görünürlük hem de görünmezlik politikalarıyla toplumsal kontrolü sağlamaktadır.

Dijital hegemonya kavramı, savaş ve çatışma anlatılarında da belirginliğini korumaktadır. Özellikle sosyal medya platformları, çatışmanın tarafları için hem haberleşme hem de ideolojik mücadele alanı olarak kullanılmaktadır. Algoritmaların ve platform politikalarının, hangi anlatıların yaygınlaştırılacağına veya engelleneceğine karar vermesi, dijital savaşın boyutlarını genişletmektedir (Couldry & Mejias, 2019). Böylece, dijital hegemonya sadece bilgi kontrolü değil, aynı zamanda savaşın söylemsel ve psikolojik boyutlarının şekillenmesinde de merkezi bir role sahiptir. Dijital hegemonya ve algoritmalar, modern bilgi toplumunda ideolojik iktidarın yeniden üretildiği, toplumsal dinamiklerin biçimlendiği karmaşık mekanizmalar olarak ortaya çıkmaktadır.

2.2. Sosyal Medya ve Dijital Kolonizasyon

Dijital kolonizasyonun en çarpıcı yönlerinden biri, veri egemenliği yoluyla bireylerin dijital kimliklerinin şirketler ve devletler tarafından kontrol edilebilir hale gelmesidir. Kullanıcıların sosyal medya platformlarında gerçekleştirdiği her türlü etkileşim –beğeni,

paylaşım, yorum, takip davranışları– platform algoritmaları tarafından kaydedilmekte, analiz edilmekte ve kullanıcının dijital davranış kalıbı oluşturulmaktadır. Bu davranış örüntüleri yalnızca kişiselleştirilmiş reklamlarla sınırlı kalmayıp, politik yönelimlerin, tüketim alışkanlıklarının ve toplumsal eğilimlerin manipülasyonuna olanak tanımaktadır (Couldry & Mejias, 2019: 340). Böylece kullanıcılar, farkında olmadan yalnızca içerik tüketicileri değil, aynı zamanda ekonomik ve ideolojik üretim sürecine dahil edilen dijital emekçiler haline gelmektedir.

Sosyal medyada oluşan bu süreç Michel Foucault'nun "iktidar-bilgi ilişkisi" teorisiyle de açıklanabilir. Dijital ortamda üretilen ve paylaşılan her veri, bilgiye dönüşme ve bu bilgilerin iktidar mekanizmaları tarafından araçsallaştırılması sürecini beslemektedir. Dijital platformların sahip olduğu bilgi tekeli, hem görünürlük hem de görünmezlik mekanizmalarıyla çalışır: Ne tür içeriklerin öne çıkarılacağı, hangilerinin arka plana itileceği, neyin "doğru" ya da "popüler" olarak sunulacağı algoritmalarla belirlenmektedir. Bu süreç, dijital ortamdaki epistemolojik gücün, şirket merkezli platform kapitalizmine kaymasına neden olmaktadır (Nieborg & Poell, 2018: 4278).

Sosyal medya platformlarının içerik politikaları, dijital kolonizasyon sürecinin ideolojik boyutunu ortaya çıkarmaktadır. Örneğin İsrail'in Filistin'i işgali, Myanmar'da Rohingya krizinin sosyal medya yoluyla manipülasyonu ya da siyasal muhalefetin bastırılması gibi örnekler, platformların yalnızca pasif aracı değil, aktif siyasal aktörler olduğunu göstermektedir. Platformlar, bazı içerikleri "şiddet içeriyor" ya da "topluluk kurallarına aykırı" diyerek sansürlerken; bazılarını "bilgi doğrulandı" etiketiyle öne çıkararak dijital gündemi şekillendirmektedir (Işıklı & Önce, 2020: 11). Bu sansür mekanizmaları, platformların tarafsızlıktan uzak, kendi ekonomik ve politik çıkarları doğrultusunda hareket ettiğini göstermektedir.

Bulut'un (2016) belirttiği gibi, dijital medya yalnızca bireylerin sesini duyurabildiği bir alan değil, aynı zamanda bu seslerin politik iktidar ve platform sermayesinin müdahalesine maruz kaldığı bir alan haline gelmiştir (s. 82).

Dijital kolonizasyonun ekonomik boyutu ise platform kapitalizminin yaygınlaşmasıyla daha görünür hale gelmektedir. Kullanıcıların içerik üretim sürecine gönüllü katılımı, veri üretimine dönüşürken, bu verilerden elde edilen kâr kullanıcıya geri dönmemekte; aksine reklamcılar, veri brokerları ve platform sahipleri bu verileri meta olarak kullanmaktadır. Bu durum, eleştirel ekonomi politik perspektiften bakıldığında, klasik sömürgeciliğin dijital formu olarak değerlendirilebilir. Kullanıcılar farkında olmadan dijital sermayeye sürekli katkı sağlayan, ancak bu üretimden doğrudan yarar görmeyen bir emekçi sınıfı oluşturmaktadır (Couldry & Mejias, 2019: 343).

Dijital kolonizasyon aynı zamanda kültürel bir tahakküm sürecidir. Küresel sosyal medya platformları, içerik politikaları, reklam tercihleri ve kullanıcı yönlendirmeleri yoluyla kültürel normları, değerleri ve dil biçimlerini homojenleştirmekte; yerel kültürel kodların görünürlüğünü azaltmaktadır. Bu bağlamda, kültürel çeşitliliğin görünmez hale gelmesi ya da yalnızca egzotikleştirilerek sunulması, dijital platformların kültürel kolonyalizme aracılık ettiğini göstermektedir (Akser & Baybars, 2024).

2.3. Dijital Sansür ve İfade Özgürlüğü

Günümüz dijital iletişim ortamları, bireylerin ve toplulukların düşüncelerini ifade etmeleri ve toplumsal gerçeklikleri görünür kılmaları bakımından önemli fırsatlar sunmakla birlikte, bu ortamların yapısal özellikleri ifade özgürlüğü kavramının yeniden yorumlanmasını zorunlu kılmaktadır. Özellikle sosyal medya platformları, algoritmik müdahaleler, içerik denetimleri ve politik düzenlemeler aracılığıyla hem bireysel hem de kolektif ifade alanlarını şekillendiren çok katmanlı sansür mekanizmalarına sahiptir. Bu

bağlamda, dijital sansür yalnızca içeriklerin engellenmesi veya kaldırılması olarak değil, aynı zamanda görünürlük ve erişim üzerinde kurulan sınırlandırmalar bütünü olarak anlaşılmalıdır (Çelik, 2020: 13).

İfade özgürlüğü, klasik anlamıyla bireyin düşünce, kanaat ve fikirlerini özgürce açıklayabilme hakkı olarak tanımlanırken, dijital platformların yükselişiyle birlikte bu özgürlüğün “görünür olabilme” boyutu önem kazanmıştır. Çünkü sosyal medya mecralarında kullanıcıların ürettiği içeriklerin dolaşımı, algoritmalar tarafından şekillendirilen karmaşık filtreleme sistemlerine tabidir. Bu sistemler, belirli içeriklerin ön plana çıkarılmasını sağlarken, alternatif görüşlerin görünürlüğünü sistematik biçimde azaltabilmektedir (Pusa, 2024: 44). Böylece dijital sansür, geleneksel sansür anlayışından farklı olarak “görünmez” ve “örtülü” biçimler kazanmakta; kullanıcının bilgiye erişimi ve kendi sesini duyurması üzerinde yapısal bir engel oluşturmaktadır.

Instagram gibi görsel odaklı sosyal medya platformları, savaş ve çatışma gibi toplumsal krizlerin temsili açısından stratejik öneme sahiptir. Bu mecralar, görsel anlatılar yoluyla savaş deneyimlerinin aktarılmasına olanak tanırken, aynı zamanda bu anlatıların görünürlüğünü belirleyen algoritmik ve içerik politikalarının denetiminde faaliyet göstermektedir (Vural, 2024: 6). Bu bağlamda, dijital sansür mekanizmaları, yalnızca belirli içeriklerin platformdan kaldırılması ile sınırlı kalmayıp, aynı zamanda içeriklerin algoritmalar tarafından önceliklendirilmesi ya da göz ardı edilmesi suretiyle savaş anlatılarının kamusal alanda yeniden şekillenmesini mümkün kılmaktadır.

Filistin'in işgal edilmesi özelinde Instagram platformunda gözlemlenen içerik kaldırmaları, hesap kapatmaları ve görünürlük engellemeleri, dijital sansürün somut örnekleri olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu uygulamalar, yalnızca bireysel kullanıcı haklarına yönelik bir müdahale değil, aynı zamanda savaşın dijital ortamda nasıl temsil edileceğinin kontrolü bağlamında ideolojik bir kolonizasyon pratiği olarak değerlendirilmelidir. Bu anlamda dijital sansür, salt teknik bir müdahale olmayıp, aynı zamanda siyasi ve kültürel hegemonya ilişkilerinin güncel bir yansımasıdır (Pusa, 2024: 50).

Kuramsal olarak dijital sansürün ifade özgürlüğü üzerindeki etkileri, bu kavramların dijital çağda karşılaştığı yeni sınamaları ortaya koymaktadır. Dijital ortamda ifade özgürlüğünün sağlanabilmesi, yalnızca yasal güvencelere değil; aynı zamanda platformların politikalarına, algoritmik şeffaflığa ve kullanıcıların teknoloji okuryazarlığına bağlıdır. Ancak günümüzde sosyal medya platformlarının sahip olduğu ekonomik ve politik gücün asimetrisi, bu özgürlüğün önündeki en büyük engellerden biri olarak kabul edilmektedir (Çelik, 2020: 15).

Sonuç olarak, dijital sansür ve ifade özgürlüğü kavramları, özellikle çatışma ve savaş süreçlerinde Instagram gibi platformlarda daha karmaşık ve çok katmanlı bir biçimde tezahür etmektedir. Bu bağlamda, 2025 İsrail'in Filistin'i işgali örneği üzerinden dijital sansürün biçimleri ve etkileri incelenirken, aynı zamanda bu uygulamaların dijital hegemonya ve kolonizasyon süreçleriyle olan ilişkisi kuramsal olarak ortaya konmaktadır. Böylece, çalışmanın kuramsal çerçevesi, dijital medya ortamında ifade özgürlüğü ile sansürün kesiştiği noktaları açıklamak üzere yapılandırılmıştır.

2.4. Görsel Anlatılar ve Dijital Temsil

Dijitalleşme çağında sosyal medya platformları, özellikle Instagram gibi görsel ağırlıklı mecralar, bireylerin ve toplulukların kimliklerini ifade etmelerinde ve politik tutumlarını yansıtmalarında merkezi bir rol oynamaktadır. Görsel anlatılar, sadece estetik bir sunum değil, aynı zamanda bireysel ve kolektif deneyimlerin paylaşılması ve anlamlandırılması için temel araçlardır (Kaçar, 2021: 85). Instagram'da paylaşılan fotoğraflar, videolar ve hikâyeler aracılığıyla kullanıcılar, hem kendilerini hem de temsil

ettikleri toplumsal grupları görünür kılmakta, böylece dijital kimliklerin inşasına katkı sağlamaktadır.

Görsel temsillerin üretimi, sadece içerik oluşturmayla sınırlı kalmayıp, platformların algoritmik yapısı, kullanıcı etkileşimleri ve sansür politikaları tarafından şekillenen karmaşık bir süreçtir (İnce, 2023: 67). Algoritmalar, hangi görsellerin daha fazla görünür olacağına karar verirken, toplumsal ve politik güç ilişkilerini yeniden üreten hegemonik bir görünürlük rejimi oluşturur. Bu bağlamda, dijital mecralar, özellikle savaş ve çatışma süreçlerinde, farklı anlatıların ya görünürlüğünü artıran ya da bastıran yeni bir iktidar alanı olarak işlev görür.

2025 İsrail'in Filistin'i işgali doğrultusunda Instagram'da yayılan görsel içerikler, savaşın dijital ortamda temsiliyet biçimini derinden etkilemektedir. Bu görsel anlatılar, sadece olayların belgesel karşılığı olmayıp, aynı zamanda çatışmanın taraflarınca geliştirilen ideolojik ve politik söylemleri yansıtır (Gökçen, 2022: 42). Platformda uygulanan sansür politikaları ve algoritmik müdahaleler, bu görsel anlatıların şekillenmesinde belirleyici bir rol oynamakta, dijital kolonizasyonun sürekliliğine zemin hazırlamaktadır.

Bunun yanı sıra, Instagram'da genç kadınların görsel sunumları üzerine yapılan araştırmalar, dijital temsillerin toplumsal normların yeniden üretimi ve aynı zamanda bu normlara karşı direniş biçimleri açısından önemli olduğunu ortaya koymaktadır (Aydın & Kalafat Çat, 2023: 219). Görsel anlatılar, politik ve kültürel anlamların çatıştığı, aynı zamanda estetik ve duygusal unsurların harmanlandığı karmaşık bir etkileşim alanı yaratmaktadır. Dijital temsil pratikleri, bireylerin hem kendilerini ifade etmelerine hem de hegemonik anlatılara karşı alternatif söylemler geliştirmelerine olanak tanır.

Sonuç olarak, Instagram gibi görsel ağırlıklı sosyal medya platformları, savaş ve çatışma süreçlerinde görsel anlatılar aracılığıyla dijital temsillerin inşasında merkezi bir rol üstlenmektedir. 2025 İsrail'in Filistin'i işgali özelinde, bu görsel anlatıların yapısı, sansür politikaları ve dijital hegemonya mekanizmaları dijital kolonizasyon pratikleri bağlamında ele alınmalıdır. Bu çalışmanın amacı, görsel temsillerin dijital ortamda nasıl üretildiğini, hangi güç ilişkileri tarafından şekillendirildiğini ve bu süreçlerin hegemonik güçlere nasıl hizmet ettiğini derinlemesine incelemektir.

2.5. Dijital Direniş ve Kolektif Eylem

Dijital medya ortamları, yalnızca hegemonik güçlerin ve sansür uygulamalarının aracı olmakla kalmayıp, aynı zamanda kullanıcıların kolektif direniş ve eylem platformları olarak da işlev görmektedir (Öztürk, 2023: 153). Sosyal medya kullanıcıları, devletlerin veya platformların uyguladığı sansür ve kısıtlamalara karşı yaratıcı ve esnek yöntemlerle tepki vermekte, bu dijital alanlarda yeni direniş biçimleri geliştirmektedir. Bu bağlamda, Filistin'in İsrail tarafından işgal edilmesi sürecinde Instagram, kullanıcıların hem bireysel hem de toplu eylemlerini sergilediği dinamik bir mecraya dönüşmüştür.

Kolektif eylem, dijital aktivizm ve hashtag kampanyaları aracılığıyla güç kazanmıştır. #FreePalestine, #SaveGaza gibi etiketler, savaşın görünürlüğünü artırmakla kalmayıp, uluslararası dayanışma ve farkındalık yaratma amaçlı dijital hareketlerin merkezini oluşturmuştur (Milan, 2015: 890). Bu tür kampanyalar, kullanıcıların birbirleriyle etkileşimde bulunmalarını, bilgi paylaşımlarını ve organize olmalarını kolaylaştırarak toplumsal hareketlerin dijital dönüşümünü sağlamıştır. Hashtagler aracılığıyla oluşturulan bu dijital topluluklar, geleneksel sokak eylemlerinin yanı sıra, küresel çapta geniş katılımı mümkün kılan yeni bir mobilizasyon biçimi olarak öne çıkmaktadır (Tufekci, 2017: 110).

Ancak bu dijital direniş, sansür ve algoritmik engellerle de yoğun biçimde karşılaşmaktadır. Instagram'ın topluluk kuralları, kullanıcıların paylaşımlarını kaldırma veya erişimlerini kısıtlama biçiminde dijital baskıyı artırmakta, bu da kolektif eylemin

sınırlarını zorlamaktadır (Yılmaz, 2022: 91). Sansürün, içerik üreticilerini oto-sansüre itmesi ve kullanıcıların paylaşım davranışlarını değiştirmesi, dijital direnişin etkinliğini azaltma potansiyeline sahiptir. Buna rağmen, kullanıcılar içeriklerini yeniden şekillendirerek veya alternatif mecralara yönelerek bu baskılara karşı koymaktadır. Ayrıca, şifreli mesajlaşma ve özel gruplar gibi dijital stratejilerle sansürden kaçış yolları aranmaktadır (Demir, 2022: 45).

Dijital direnişin önemli bir bileşeni de görsel anlatıların manipülasyonu ve yeniden yorumlanmasıdır. Kullanıcılar, sansüre uğrayan görselleri farklı biçimlerde yeniden üretmekte, böylece hegemonik sansür politikalarına karşı yaratıcı bir karşı strateji geliştirmektedir (Marwick & Lewis, 2017: 86). Bu pratikler, savaşın dijital ortamda yeniden anlamlandırılması ve farklı bakış açılarının görünür kılınması açısından kritik önemdedir. Aynı zamanda, dijital direniş görsel kimlikler ve semboller aracılığıyla da kolektif aidiyet ve direnç duygusunu güçlendirmektedir (Noble, 2018: 115).

Ayrıca, dijital direniş sadece içerik üretimiyle sınırlı kalmayıp, kullanıcıların sosyal medya platformlarını bilgi yayma, organizasyon ve kamuoyu oluşturma için kullandığı geniş bir alanı kapsamaktadır (Tufekci, 2017: 105). Bu durum, dijital medya ortamlarının iktidar ilişkilerinde sadece baskı değil, aynı zamanda mücadele ve direniş mekanı olarak da önemini ortaya koymaktadır. Dijital direniş, geleneksel toplumsal hareketlerden farklı olarak, zamansal ve mekansal sınırlamaları aşarak küresel katılımı mümkün kılmakta ve güç dinamiklerini yeniden şekillendirmektedir (KhosraviNik, 2017: 210).

Sonuç olarak, dijital direniş ve kolektif eylem, 2025 İsrail'in Filistin'i işgali bağlamında, Instagram üzerindeki dijital kolonizasyon sürecine karşı kullanıcılar tarafından geliştirilen stratejiler, bu sürecin önemli direnç mekanizmaları arasında yer almaktadır. Bu durumda, dijital ortamda hegemonya mücadelesinin iki yönlü bir süreç olduğu; baskı ve direnişin birbirini sürekli şekillendirdiği ve dönüştürdüğü söylenebilir (Öztürk, 2023: 170). Dijital direniş, sosyal medyanın yalnızca iktidarın aracı olmadığını, aynı zamanda toplumsal değişim ve dönüşüm için bir zemin olduğunu göstermektedir.

2.6. Dijital Hegemonya ve Algoritmik Güç

Dijital hegemonya kavramı, Antonio Gramsci'nin hegemonya teorisi temel alınarak, dijital çağda iktidar ilişkilerinin nasıl yeniden üretildiğini açıklamak üzere geliştirilmiştir. Geleneksel hegemonya anlayışı, egemen güçlerin sadece fiziksel zor ve baskı aracılığıyla değil, aynı zamanda toplumsal rıza üreterek iktidarlarnı devam ettirdiğini belirtir. Günümüzde ise bu süreç, dijital platformlar ve algoritmik sistemler vasıtasıyla daha karmaşık ve görünmez biçimlerde işlemektedir (Kafkasyalı & Oğuzhan, 2025: 57).

Sosyal medya ve dijital platformlar, bireylerin günlük hayatlarında bilgi edinme, iletişim kurma ve kimlik inşası süreçlerini şekillendirirken; aynı zamanda hegemonik güçlerin ideolojilerini yaydığı, normalleştirdiği ve içselleştirdiği araçlar haline gelmiştir. Bu platformlarda kullanılan algoritmalar, içeriklerin kullanıcılar arasında nasıl yayılacağını, hangi içeriklerin görünür olacağını belirleyen temel mekanizmalardır (Acar & Gürpınar, 2022: 14). Algoritmalar, kullanıcı davranışlarını analiz ederek, onları belli içerik türleriyle karşılaştırmakta; böylece dijital ortamda belirli fikirlerin öne çıkması sağlanırken, alternatif seslerin görünürlüğü azaltılmaktadır.

Bu süreç, dijital hegemonyanın yeni biçimlerinden biridir. Dijital hegemonya, sadece bilgi ve içerik kontrolünü değil, aynı zamanda bireylerin algılarını, davranışlarını ve tercihlerini şekillendiren, algoritmalar vasıtasıyla işleyen çok katmanlı bir iktidar yapısıdır (Kafkasyalı & Oğuzhan, 2025: 59). Örneğin, sosyal medya platformlarının öneri algoritmaları, kullanıcıları tekrar tekrar benzer içeriklerle karşı karşıya bırakarak "yankı odaları" oluşturmakta ve toplumsal kutuplaşmayı derinleştirmektedir (Huszár ve ark., 2021: 4).

2025 İsrail'in Filistin'i işgali çerçevesinde, dijital hegemonya ve algoritmik güç mekanizmaları Instagram gibi görsel ağırlıklı platformlarda belirgin bir şekilde ortaya çıkmaktadır. Platformlar, çatışmanın farklı taraflarına ait anlatıların görünürlüğünü algoritmalar aracılığıyla düzenlemekte ve kimi zaman sansür politikalarıyla belirli içerikleri engellemektedir. Böylece, dijital ortamlar sadece iletişim ve haberleşme alanı olmakla kalmayıp, aynı zamanda hegemonik güçlerin ideolojik savaşlarının yürütüldüğü yeni cepheler haline gelmektedir (Acar & Gürpınar, 2022: 17).

Bu bağlamda, dijital hegemonya sadece içeriklerin kontrolü değil; kullanıcıların deneyimleri, etkileşim biçimleri ve hatta düşünsel yönelimlerinin şekillendirilmesi süreçlerinde de etkisini gösterir. Algoritmalar, toplumsal normların, ideolojik kabullerin ve siyasi tutumların görünmez biçimde yeniden üretilmesini sağlar. Bu görünmez güç, kullanıcıların rızası ve algısal yönlendirmesi üzerinden işler; bireylerin özgür seçimleri olarak görülen davranışları aslında bu hegemonik yapının bir parçası olur (Sîrbu ve ark., 2018: 6).

Sonuç olarak, dijital hegemonya ve algoritmik güç, sosyal medya platformlarının yapısal özelliklerinden kaynaklanan ve toplumsal gerçeklikleri şekillendiren önemli kavramlardır. 2025 İsrail'in Filistin'i işgali örneği, bu dinamiklerin nasıl işlediğini anlamak için kritik bir vaka sunmaktadır. Dijital platformlar, savaşın temsiliyetinde, kullanıcı deneyimlerinde ve politik mücadelede hem aracı hem de aktör konumundadır. Dolayısıyla bu alanların incelenmesi, çağdaş güç ilişkilerinin ve iletişim politikalarının analizinde vazgeçilmez bir yöntemdir.

3. YÖNTEM

3.1. Araştırma Modeli

Bu çalışma, 2025 yılı Ocak-Mayıs döneminde Instagram platformunda Filistin'in İsrail tarafından işgal edilmesinin üzerine, dijital kolonizasyon pratiklerini incelemek amacıyla nitel araştırma yöntemi kullanılarak içerik analizi tekniği ile gerçekleştirilmiştir.

3.2. Veri Toplama

Araştırma verileri, Instagram'da savaşla ilgili aktif olarak kullanılan #FreePalestine, #SaveGaza ve benzeri savaş temalı hashtagler üzerinden toplanmıştır. Ocak-Mayıs 2025 tarihleri arasında yapılan paylaşımlar sistematik olarak taranmış ve analiz için uygun olan görsel ve metin içerikleri seçilmiştir.

3.3. Örneklem

Çalışmada yaklaşık 300 adet paylaşım incelenmiştir. Örneklem seçiminde, içeriklerin etkileşim düzeyi (beğeni, yorum sayısı), içeriklerin sansüre uğrayıp uğramadığı ve temsiliyet özellikleri göz önünde bulundurulmuştur. Yüksek görünürlüğü olan hesaplar ve alternatif anlatı sunan kullanıcılar öncelikli olarak değerlendirilmiştir.

3.4. Veri Analizi

Toplanan içerikler, içerik analizi yöntemiyle kodlanmış ve tematik olarak sınıflandırılmıştır. Kodlama sürecinde özellikle dijital hegemonya, sansür uygulamaları, görsel anlatılar ve kullanıcı direnişi gibi temalar üzerine yoğunlaşmıştır. Bu temalar kuramsal çerçeve ışığında değerlendirilerek, savaşın dijital ortamda nasıl temsil edildiği analiz edilmiştir.

3.5. Sınırlılıklar

Araştırma yalnızca Instagram platformu ve Ocak-Mayıs 2025 tarihleri arasında yayımlanan içeriklerle sınırlıdır. Bu nedenle, diğer sosyal medya platformları ve farklı zaman dilimleri için sonuçların genellenmesi sınırlıdır. Ayrıca, veri toplama sürecinde algoritmik engellemeler ve sansür uygulamaları nedeniyle bazı içeriklere erişim sağlanamamıştır.

4. BULGULAR

Bu araştırmada 2025 yılı Ocak-Mayıs ayları arasında Instagram üzerinde yapılan yaklaşık 100 paylaşım nitel içerik analizi yöntemiyle incelenmiş; bu bağlamda temsili örneklem olarak seçilen 9 gönderi detaylı olarak değerlendirilmiştir. İncelenen gönderiler, dijital sansür, görsel hegemonya ve dijital direniş temaları altında ele alınmıştır. Paylaşımların seçiminde, kullanıcı etkileşimi, içerik yoğunluğu ve tarihsel bağlam gözletilmiştir.

Görsel No	Instagram Hesabı / Kaynak	Tarih (Yaklaşık)	Görsel İçeriği
1	ISLAM NOUR	Ocak 2025	Gaza'da soykırımın durdurulması çağrısı, metinli protesto görseli
2	Faruq Naufal Abdullah	Ocak 2025	Bayrakla birlikte barış ve ateşkes talebi içeren montaj görsel
3	The Straits Times	Ocak 2025	Gaza'da ateşkes başladığını bildiren haber gönderisi
4	for_freepalestine	Ocak 2025	Sanatsal biçimde hazırlanmış özgür Filistin temalı illüstrasyon
5	Faruq Naufal Abdullah	Mayıs 2025	Ceasefire çağrısı yapan sembolik bir yürüyüş poster
6	Fit Bite	Mayıs 2025	Gazze'de yiyecek eksikliğine dikkat çeken içerik
7	İrşad bin Cafer Ali	Şubat 2025	Dua içeren, çocuk figürüyle empatik bir yardım çağrısı
8	ISLAM NOUR	Mart 2025	Filistin'de devam eden soykırıma atıf yapan metin görseli
9	The Straits Times	Mayıs 2025	Gaza'daki ateşkes anına dair umutlu bir fotoğraf

4.1. Dijital Sansür Uygulamaları ve Algoritmik Engellemeler

Instagram'ın içerik filtreleme politikaları, özellikle Filistin yanlısı içeriklerin görünürlüğünü sınırlamakta önemli bir rol oynamaktadır. Bu bağlamda incelenen üç görsel, sansür pratiklerinin hem içerik kaldırma hem de gölgeleme (shadow-ban) biçiminde işlediğini ortaya koymaktadır.

1. Görsel

2. Görsel

3. Görsel

Görsel 1 (ISLAM NOUR, 1 Ocak 2025) doğrudan “soykırım” ifadesi içeren bir metinle paylaşılmış ve kullanıcılar tarafından sıklıkla görünürlüğü azaltıldığı bildirilmiştir. Görsel 2 (Faruq Naufal Abdullah, Ocak 2025), Filistin bayrağı eşliğinde “Ceasefire now” çağrısıyla yüklenmiş; paylaşım yorumlarında, bu tür içeriklerin önerilenler bölümünde yer almadığı ve görünürlüklerinin sistematik olarak kısıtlandığı yönünde kullanıcı geri bildirimleri mevcuttur.

Görsel 3 (The Straits Times, Ocak 2025) ise daha kurumsal ve tarafsız bir dile sahip olmasına rağmen geniş kitlelere ulaşmıştır. Bu durum, Instagram algoritmalarının tarafsız olmadığını; belirli türdeki (resmî ve politikayı eleştirmeyen) içerikleri daha fazla öne çıkardığını göstermektedir. Söz konusu algoritmik filtreleme, kullanıcıların bilgiye erişimini şekillendirmekte ve savaşın dijital temsiline müdahalede bulunmaktadır.

4.2. Görsel Anlatılar Aracılığıyla Hegemonik Temsiller

Instagram’ın görsel öncelikli yapısı, kullanıcıların politik olayları estetik imgelerle aktarmasını teşvik etmektedir. Bu durum, içeriklerin bir yandan duygusal etki yaratma kapasitesini artırırken, diğer yandan hegemonik anlatıların yeniden üretimine zemin hazırlamaktadır.

4. Görsel

5. Görsel

6. Görsel

Görsel 4 (for_freepalestine, Ocak 2025), estetik kaygılarla hazırlanmış, sanatsal bir özgür Filistin teması sunmaktadır. Bu paylaşım, yüksek görsel kalite ve güçlü semboller yoluyla büyük etkileşim almış; ancak içerikte politik söylem doğrudan yer almamıştır. Bu tarz içerikler, Instagram’ın algoritmik tercihleriyle daha sık görünür kılınmakta ve böylece kullanıcıların dikkatini görsel sanat üzerinden savaş gerçeklerine çekmektedir.

Görsel 5 (Faruq Naufal Abdullah, Mayıs 2025), bir yürüyüş anını simgesel olarak yansıtarak, toplumsal birlik ve mücadele temasını öne çıkarır. Hedef kitleyle kurulan bu duygusal bağ, görselin yayılım gücünü artırmıştır. Görsel 6 (Fit Bite, Mayıs 2025) ise

Filistin'deki insani krizlere, özellikle açlık konusuna dikkat çekmektedir. “World Food Day” ile ilişkilendirilen bu paylaşım, küresel bir gündem üzerinden yerel bir trajediyi görünür kılmayı amaçlamıştır. Ancak bu tür görsellerin da sıklıkla filtrelenmesi, hegemonik medya düzeni içinde politik duyarlılıkların görünürlüğüne tehdit etmektedir.

4.3. Dijital Direniş Biçimleri ve Kolektif Eylem Stratejileri

Sansür uygulamalarına ve görsel hegemonya düzenine karşı Instagram kullanıcıları, yaratıcı ve dirençli stratejiler geliştirmektedir. Hashtag kampanyaları, görsel montajlar ve metinsel açıklamalarla desteklenen bu içerikler, dijital direnişin dinamiklerini ortaya koymaktadır.

7. Görsel

8. Görsel

9. Görsel

Görsel 7 (İrşad bin Cafer Ali, Şubat 2025), dua ve çocuk figürüyle oluşturulmuş duygusal bir sahnedir. Empati uyandırmayı hedefleyen bu içerik, politik söylemden çok insanî duyarlılık üzerinden bir direnç hattı kurar. Görsel 8 (ISLAM NOUR, Mart 2025), “331 days of genocide” ifadesiyle açık bir eleştiri sunar ve izleyiciye etik bir sorumluluk yükler. Bu tarz içerikler, kullanıcıları pasif izleyici olmaktan çıkararak dijital aktivizme teşvik eder.

Görsel 9 (The Straits Times, Mayıs 2025), çatışmalar sonrası ateşkese odaklanarak umut ve iyileşme temalı bir mesaj taşır. Bu, yalnızca bir sonuca değil, aynı zamanda dijital iyileşme ve yeniden yapılandırma sürecine de işaret etmektedir. Bu tür paylaşımlar, dijital kolektif hafızanın ve direnişin sürekliliği açısından önemlidir.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışma, 2025 İsrail'in Filistin'i işgali Instagram üzerinden yürütülen dijital kolonizasyon süreçlerini detaylı bir şekilde analiz ederek, dijital hegemonya, algoritmik güçler ve sansür mekanizmalarının savaş anlatılarındaki belirleyici rolünü ortaya koymuştur. Araştırma bulguları, sosyal medya platformlarının, özellikle Instagram gibi görsel odaklı mecraların, sadece iletişim ve bilgi paylaşım aracı olmaktan çıkarak; hegemonik güçlerin ideolojik çatışma ve kontrol stratejilerinin merkezi bir alanına dönüştüğünü göstermektedir (Acar & Gürpınar, 2022: 14).

Instagram'da uygulanan dijital sansür, ifade özgürlüğü üzerinde önemli kısıtlamalar getirmiş, savaşın insani boyutlarına dair içeriklerin görünürlüğüne azaltmıştır. Bu durum, dijital hegemonya kavramı çerçevesinde değerlendirildiğinde, hegemonik güçlerin algoritmik müdahaleler yoluyla savaşın temsiline dair kontrolü ele geçirdiği anlamına gelmektedir (Kafkasyalı & Oğuzhan, 2025: 59). Sansür politikaları, platformların küresel ekonomik ve politik baskılarla şekillenen yapısı ile yakından ilişkilidir ve bu durum kullanıcıların gerçeklik algısını şekillendirmede önemli bir rol oynamaktadır.

Bununla birlikte, görsel anlatıların güçlü etkisi savaşın insan boyutlarını kamuoyuna taşıyarak, savaş karşıtı farkındalık ve empatiyi artırmıştır. Dijital platformlarda görselliğin ön plana çıkması, kullanıcıların duygu ve düşünce dünyasını doğrudan etkileyen bir unsur

olarak ortaya çıkmıştır (Huszár ve ark., 2021: 7). Ancak, algoritmaların belirli perspektifleri önceliklendirmesi, savaş anlatılarında kutuplaşmayı ve hegemonik söylemin pekişmesini beraberinde getirmiştir. Bu durum, dijital platformların nötr araçlar değil, güç ilişkilerinin yeniden üretildiği sahalar olduğunu göstermektedir (Sîrbu ve ark., 2018: 9).

Öte yandan, kullanıcıların sansür ve algoritmik engeller karşısında geliştirdiği dijital direniş stratejileri, sosyal medyanın aynı zamanda toplumsal hareketlerin ve kolektif eylemlerin örgütlenebildiği bir alan olduğunu kanıtlamaktadır. Alternatif hashtag kullanımı, içeriklerin yeniden paylaşılması ve görsel manipülasyon gibi yöntemler, hegemonik yapıya karşı mücadelede önemli bir rol üstlenmiştir (Kafkasyalı & Oğuzhan, 2025: 61). Bu durum, dijital hegemonyanın mutlak olmadığını, kullanıcıların stratejik ve yaratıcı hamlelerle bu yapıları aşma potansiyeline sahip olduğunu göstermektedir.

Sonuç olarak, dijital hegemonya ve algoritmik güçlerin savaş anlatılarındaki etkileri, sosyal medya okuryazarlığının artırılması, platformların şeffaf ve adil politikalar geliştirmesi ve ifade özgürlüğünün korunması açısından kritik önem taşımaktadır. Ayrıca, dijital direniş ve kolektif eylem biçimlerinin incelenmesi, çağdaş toplumsal hareketlerin dinamiklerinin anlaşılması için gereklidir. Gelecek araştırmalarda, farklı platformlardaki benzer süreçlerin karşılaştırmalı olarak analiz edilmesi ve kullanıcı deneyimlerinin daha derinlemesine ele alınması önerilmektedir. Böylece, dijital çağda savaşın temsilde hegemonya ve direniş arasındaki karmaşık ilişkiler daha kapsamlı biçimde ortaya konabilir.

Bu çalışmanın bulguları doğrultusunda, dijital medya ortamında savaş temsilleri ve dijital kolonizasyon süreçleriyle ilgili olarak aşağıdaki öneriler geliştirilebilir:

1. **Sosyal medya platformlarında şeffaf sansür politikaları geliştirilmelidir.** Dijital sansürün keyfi ve politik amaçlarla kullanılmasının önüne geçmek için platformların içerik kaldırma süreçlerinde daha şeffaf olmaları gerekmektedir. Arslan (2021) ve Çelik (2019) bu tür düzenlemelerin, ifade özgürlüğü ve demokratik iletişim açısından kritik olduğunu belirtmektedir (Arslan, 2021: 268; Çelik, 2019: 57).
2. **Algoritmik adalet ilkeleri benimsenmelidir.** Platform algoritmaları, içerik görünürlüğünü belirlerken tarafsızlık ve adalet prensiplerine uygun hareket etmelidir. Noble (2018) ve KhosraviNik (2017), algoritmik süreçlerin toplumsal eşitsizlikleri yeniden üretmesini önlemek için algoritma şeffaflığı ve hesap verebilirliğinin artırılması gerektiğini vurgulamaktadır (Noble, 2018: 119; KhosraviNik, 2017: 220).
3. **Kullanıcıların dijital direniş pratikleri desteklenmelidir.** Sosyal medya kullanıcılarının demokratik katılımını güçlendirmek amacıyla, platformlar toplulukların kolektif eylemlerine olanak tanıyan araçlar geliştirmelidir. Yılmaz (2022) ve Öztürk (2023), dijital direnişin sosyal medya demokratikleşmesinde önemli bir rol oynadığını ifade etmektedir (Yılmaz, 2022: 95; Öztürk, 2023: 172).
4. **Uluslararası hukuk ve insan hakları normlarına uygun dijital medya politikaları oluşturulmalıdır.** Platformların savaş ve çatışma süreçlerinde insan hakları ihlallerine karşı sorumluluk üstlenmesi, dijital medya etiği açısından gereklidir. Gillespie (2018) bu konuda platformların içerik denetiminde uluslararası standartlara bağlı kalmasının önemini vurgulamaktadır (Gillespie, 2018: 120).
5. **Akademik ve sivil toplum iş birliği artırılmalıdır.** Dijital medya ve savaş temsilleri alanında yapılan akademik çalışmaların, sivil toplum örgütleriyle ortaklaşa geliştirilerek politika önerilerine dönüştürülmesi faydalı olacaktır. Kellner (2018) medya eleştirisinin toplumsal dönüşüm süreçlerine katkı sağladığını belirtmektedir (Kellner, 2018: 98).

6. **Dijital medya okuryazarlığı yaygınlaştırılmalıdır.** Kullanıcıların sosyal medya içeriklerinin ardındaki güç ilişkilerini fark etmelerini sağlamak, manipülasyon ve dezenformasyona karşı direnci artıracaktır. Marwick ve Lewis (2017), medya manipülasyonu ve dezenformasyonla mücadelede eğitim programlarının etkili olduğunu vurgulamaktadır (Marwick & Lewis, 2017: 85).

REFERENCES

- Akser, M., & Baybars, B. (2024). Media systems and media capture in Turkey: A case study. *Media and Communication*, 12(1), 130–141.
- Aydın, A., & Kalafat Çat, N. (2023). Sosyal medyada dijital kimlik inşası: Instagram kullanıcılarının biyografi yazılarının cinsiyet ve kuşak kategorisine göre analizi. *Medya ve İletişim Çalışmaları Dergisi*, 16(1), 209-230.
- Aydın, M. (2020). Dijital hegemonya ve sosyal medya iktidarı. *İletişim Araştırmaları Dergisi*, 18(2), 110-120.
- Bulut, (2016). Çokluk mekânı olarak dijital medya ile egemenlik ilişkileri (Yüksek lisans tezi). İstanbul Üniversitesi.
- Çelik, E. (2020). Özgürlük ve sansür tartışmaları çerçevesinde internet düzenlemeleri ve gözetim. *Journal of Media and Communication Studies*, 3(1), 11–21.
- Couldry, N., & Mejias, U. A. (2019). Data colonialism: Rethinking big data's relation to the contemporary subject. *Television & New Media*, 20(4), 336–349.
- Demir, A. (2022). Filistin-İsrail çatışmasında medyanın rolü ve sosyal medyanın etkisi. *Ortadoğu İncelemeleri*, 14(1), 40-55.
- Demirtaş, F. (2023). Dijital direniş ve sosyal medya: Filistin-İsrail çatışması örneği. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15(1), 75-90.
- Gökçen, N. K. (2022). Yayın illüstrasyonlarında görsel hikâye anlatımı. *Işık Üniversitesi İletişim Dergisi*, 1(1), 37-52.
- Huszár, F., Ktena: I., O'Brien, C., Belli, L., Schlaikjer, A., & Hardt, M. (2021). Algorithmic amplification of politics on Twitter.
- İnce, M. (2023). Dijital interaktif ortamlarda anlatının yeri ve inşası (Yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi).
- Işıklı, D., & Önce, A. (2020). Dijital hegemonya: Sosyal medya ve siyasal zehirlenme. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, 50, 1–24.
- Kaçar, G. Y. (2021). Sosyal ağlarda benlik sunumu: Gençlerin Instagram kullanımı üzerine bir inceleme (Doktora tezi, İstanbul Üniversitesi).
- Kafkasyalı, E. G., & Oğuzhan, M. (2025). Dijitalleşmenin birey ve toplum üzerindeki hegemonyası: Dijital hegemonya. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 70, 55-63.
- Kaya, E. (2023). Dijital direniş ve sosyal medya: Yeni medya mekanizmaları. *Yeni Medya ve İletişim*, 9(3), 80-95.
- Korkmaz, M. (2022). Sosyal medya ve dezenformasyon: Dijital çağda savaşın yeni yüzü. *Uluslararası İletişim Dergisi*, 10(2), 85-100.
- Nieborg, D. B., & Poell, T. (2018). The platformization of cultural production: Theorizing the contingent cultural commodity. *New Media & Society*, 20(11), 4275–4292.
- Pariser, E. (2011). *The filter bubble: What the Internet is hiding from you* (pp. 52–67). Penguin Books.

- Pusa, A. (2024). İfade özgürlüğü ve sosyal medya (Yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi.
- Roberts: T. (2019). *Behind the screen: Content moderation in the shadows of social media* (pp. 1–30). Yale University Press.
- Sîrbu, A., Pedreschi, D., Giannotti, F., & Kertész, J. (2018). Algorithmic bias amplifies opinion polarization: A bounded confidence model.
- Vural, N. E. (2024). Sosyal medyada ifade özgürlüğü ve dijital egemenlik. *Küre Politik Dergisi*, 7(2), 1–12.
- Yalçınkaya, M. (2016). Çokluk mekânı olarak dijital medya ile egemenlik ilişkileri (Yüksek lisans tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yılmaz, F. (2021). Sosyal medya, algoritma ve iktidar: Dijital gözetim. *İletişim ve Medya Araştırmaları Dergisi*, 12(4), 95-110.